

Lacurile glaciare din Retezat-Godeanu

Grupa muntilor Retezat-Godeanu este delimitata de Jiu si culoarul Timis-Cerna. Este formata din munti: Muntii Valcan, Muntii Mehedinti, continuati in nord cu Muntii Cernei(unde intalnim roci calcaroase), Muntii Retezat(cu maxim 2509 m), Muntii Godeanu(cu maxim 2291 m), iar in nord-vest Muntii Tarcu.

In muntii Retezat, se gasesc numeroase circuri si lacuri glaciare, precum si elemente rare de flora si fauna, reunite in Parcul National Retezat.

Cei mai inalti si mai stancosi din lantul Carpatilor Meridionali, Muntii Retezat sunt cuprinsi intre Strei-Jiu si Dunare. Alaturi de Fagaras si Bucegi, se situeaza in varful piramidei de frumuseti carpatine, mai ales prin caldarile si lacurile glaciare ; Bucura, cu o suprafata de 8,86 ha si o adancime de 19,7 m este cel mai mare lac glaciara din Carpatii Romaniei, iar lacul Zanoaga, cu o suprafata de 6,50 ha, detine recordul de adancime, cu 29 m. In Muntii Retezat se afla cca 100 de lacuri glaciare ; multumita acestora, precum si florei diverse rare, cu multe andemisme si faunei bogate, Retezatul a fost inclus in Parcul National cu acelasi nume, rezervatie a biosferei. Fluxul turistilor mai ales vara pe axa Pietrele-Buta si Baleia-Iorgovanu este deosebit de mare.

Varful Retezat (2482 m), a carui denumire s-a extins asupra intregului masiv, se situeaza pe una dintre acestea. Din cea sudica, o serie de culmi scurte coboara pana la marginea Depresiunii Petrosani. Infatisarea actuala a Retezatului se datoreaza in special ghetarilor cuatrenari, care au transformat fundamental relieful preglaciara. Daca in partea de vest, in jurul resturilor suprafetei de eroziune Borascu au existat ghetari mici, care au sculptat circuri izolate, ca Zanoaga, Zanoguta, Radesu, Slaveiu, Turcel, iar pe clina sudica a Dragasanului, Buta si Pustnicu, in partea centrala a Retezatului, ghetarii au fost mult mai puternici, atingand lungimea de 6-8 km. Pe versantul nordic, ghetarii din vaile Stanisoara, Pietrele, Valea Rea si Galesu confluau mai jos de actuala cabana Pietrele si au depus o mare morena frontala la inaltimea de circa 1350 m.

Pe versantul sudic, ghetarul din valea Bucurei si cel din valea Pelegei se uneau si coborau pe valea Lapusnicului pana la 1400 m altitudine. De asemenea, in bazinul de obarsie a Raului Barbat, pe pantele nordice ale culmii Gruniu aveau 2-3 km lungime. Pretutindeni in circurile si vaile glaciare microrelieful caracteristic este bine reprezentat prin trepte si praguri, berbeci glaciari (roci mutonate), morene laterale, mediane si frontale, acestea din urma depuse la 1350-1400 m si la circa 1650 m inaltime, dovedind existenta a doua faze glaciare. Circurile suspendate ce domina ulucuri bine conturate sustin si ele aceasta ipoteza. In vaile glaciare Gemenele, Sesele, Judele, Bucura si altele, unde se intalnesc deseori exemplare de zambru, jnepenisurile ocupa suprafete intinse. In lungu paraielor se dezvoltat asociatii de buruienisuri inalte, alcatuite predominant din *Heracleum palmatum*, *Senecio nemorensis*, *Angelica sylvestris*, *A. archangelica* ; in jurul lacurilor glaciare predomina buruienisurile de *adenostyles allariae* var. *Kernerii*, *Athyrium distentifolium*, *Aconitum tauricum* si pajistile de *Deschampsia caespitosa*.

Dupa topirea ghetarilor, in multe din cuvetele de subsarare din circuri s-au format lacuri glaciare. Intre cele aproximativ 80 de lacuri, cateva se remarca prin dimensiunile lor : Bucura, cel mai mare lac glaciara din Romania cu suprafata de 10 ha si adanc de 17 m ; Zanoaga, cu cea mai mare adancime, 29 m ; tau Negru, Galesu, Tau Portii, Taurile Custurii si altele, dintre care cateva se situeaza la peste 2200 m altitudine. O buna parte din lacurile Retezatului sunt pe cale de colmatare, ca spre exemplu Stanisoara si Pietrele, care abia mai au 1-2 m adancime, iar altele s-au colmatat complet, locul lor fiind marcat de soluri

turboase si vegetatie higrofila.

Lacurile glaciare au alimentare nivopluviala. Apa rezultata din topirea zapezilor abundente si din precipitatii se infiltreaza in grohotisurile de pe marginea circurilor si este cedata treptat lacurilor. In apa limpede si rece traieste pastravul, care populeaza in acelasi timp raurile ce se formeaza din lacuri.

Caracteristicile Retezatului sunt crestele ascutite, numite atat de sugestiv custuri, si varfurile proeminente despartite de curmaturi situate de obicei cu circa 200 m mai jos. Pantele repezi ating cu usurinta 30-40 °, dar adesea in versanti apar pereti aproape verticali sau surplombe. Aspectul ruiniform al Retezatului se datoreaza proceselor intense de dezagregare stimulate de conditiile climatice, intre care zapezile abundente, temperaturile scazute si ciclurile inghet-dezghet ce actioneaza intens asupra granodioritelor, pe alocuri puternic diaclazate. Rezulta, astfel, un relief rezidual, ca urmare a proceselor de dezagregare, pantele Retezatului sunt in general acoperite de grohotisuri fixate, semifixate si mobile. Cele mobile, cu blocuri basculante, constituie areale compacte sau se insira sub forma unor limbi cu latimi de zeci de metri. In lugul valcelor abia adancite, ele alcatuiesc torenti de pietre, activi in timpul averselor, dar mai ales datorita avantajelor. Grohotisul coboara treptat, formand la marginea circurilor conuri izolate sau reunite in tapsane bine dezvoltate. Deseori, se dispun in valuri arcuite, conturand troienele de zapada pe care au alunecat iarna, formand potcoave nivale solitare sau in releu.